

Силабус навчальної дисципліни СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

підготовки	магістр	(назва освітнього ступеня)
спеціальності	101 Екологія	(назва спеціальності)
освітньо-професійної програми	101 Екологія	(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет	Цивільної інженерії та екології
Кафедра	Екології та охорони навколошнього середовища
Контакти кафедри	вул. Архітектора Олега Петрова, 24 а, каб. 208 (другий поверх), (056) 756-33-71, ecology@pdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Ткач Наталія Олексіївна, к.т.н., доцент
Контакти викладачів	tkach.nataliia@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://www.pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/CT/ROZKLADK.HTM#A4
Консультації	https://www.pgasa.dp.ua/department/ekolog/

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна охоплює засвоєння знань та придання навичок щодо теоретичних аспектів сталого розвитку формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення теоретично обґрунтованих заходів по стабілізації та поліпшення екологічної ситуації в сучасних соціально-економічних умовах.

Розглядається вивчення стратегічних аспектів взаємовідносин людини та довкілля, простежити історію формування ідеї сталого розвитку, з'ясувати принципи концепції сталого розвитку, проаналізувати загальну характеристику концепції сталого розвитку для України, основні напрями та пріоритети забезпечення сталого розвитку з урахуванням національних інтересів.

	Години	Кредити	Sеместр
			I
лекції	24	4	24
лабораторні роботи	0		0
практичні заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	82		82
підготовка до аудиторних занять	22		22
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	10		10
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10
підготовка до екзамену	30		30
Форма підсумкового контролю			екзамен

Мета вивчення дисципліни – засвоєння знань та придання навичок щодо теоретичних аспектів сталого розвитку формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення теоретично обґрутованих заходів по стабілізації та поліпшення екологічної ситуації в сучасних соціально-економічних умовах.

Завдання вивчення дисципліни – є вивчення стратегічних аспектів взаємовідносин людини та довкілля, простежити історію формування ідеї сталого розвитку, з'ясувати принципи концепції сталого розвитку, проаналізувати загальну характеристику концепції сталого розвитку для України, основні напрями та пріоритети забезпечення сталого розвитку з урахуванням національних інтересів.

Пререквізити дисципліни – урбоекологія, техноекологія, містобудування районне, планування та екологія, екологічна безпека, економіка природокористування, природоохоронне законодавство та екологічне право, загальна екологія та неоекологія, стратегічна екологічна оцінка, моніторинг довкілля.

Постреквізити дисципліни – військова екологія, екореконструкція водних наземних екосистем, комплексне оцінювання стану урбоекосистем, екологічна оцінка підприємств, комплексний аналіз екологічної безпеки територій.

Компетентності (відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія» СВО ПДАБА – 101мп-2021):

Інтегральна компетентність:

ІК – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень;
- ЗК2 – здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК3 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК6 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК8 – здатність володіти інструментальними засобами дослідження, отримання, зберігання, обробки аналітичної інформації та застосовувати їх під час вирішення поставлених завдань.

Спеціальні компетентності:

- СК1 – обізнаність на рівні новітніх досягнень, для виконання дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування на сучасному рівні;
- СК2 – здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем;
- СК3 – здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- СК4 – здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності;
- СК5 – здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців;
- СК6 – здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;
- СК9 – здатність самостійно розробляти екологічні проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія» СВО ПДАБА – 101мп-2021):

- ПР1 – знання та розуміння фундаментальних і прикладних аспектів наук про довкілля;

- ПР2 – вміння використовувати основні концептуальні екологічні закономірності к своїй професійній діяльності;
- ПР3 – знання основних концепцій природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання з урахуванням новітніх досягнень;
- ПР4 – знання правових та етичних норм для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів, нести відповідальність за наслідки прийнятих організаційно-управлінських рішень;
- ПР8 – вміння зрозуміло доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу;
- ПР11 – вміння використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля;
- ПР13 – вміння оцінювати можливий вплив господарської діяльності та техногенних об'єктів на довкілля;
- ПР14 – вміння застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах;
- ПР15 – вміння оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- ПР16 – вміння вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов;
- ПР17 – вміння критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Екологічна безпека та характеристика концепції сталого розвитку України					
Тема 1. Екологічна безпека – основа сталого розвитку	5	2			3
Тема 2. Основні концепції екологічної безпеки	7	2	2		3
Тема 3. Історія концепції сталого розвитку	5	2			3
Тема 4. Характеристика концепції сталого розвитку України	7	2	2		3
Тема 5. Основні напрями і пріоритети забезпечення сталого розвитку і соціальних гарантій людини у галузях	5	2			3
Тема 6. Макроекономічні перетворення та забезпечення економічного зростання	7	2	2		3
Тема 7. Основні напрями еколого-економічної політики України	5	2			3
Тема 8. Забезпечення сталого розвитку регіонів та поселень	7	2	2		3
Разом за змістовим модулем 1	48	16	8		24
Змістовий модуль 2. Гармонізація життєдіяльності суспільства і збалансованого сталого розвитку України					
Тема 9. Засоби реалізації концепції та етапи переходу України до сталого розвитку	11	2	2		7
Тема 10. Екологізація розвитку базових галузей і секторів економіки України	12	2	2		8
Тема 11. Національна стратегія гармонізації життєдіяльності суспільства і збалансованого розвитку	13	2	2		9

Тема 12. Впровадження принципів стійкого розвитку	6	2	-		4
Разом за змістовим модулем 2	42	8	6		28
Підготовка до екзамену	30	-	-		30
Усього годин	120	24	14		82

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
1. Умови забезпечення сталого розвитку країни з урахування положень національної системи екологічного законодавства	Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : [навч. посіб.] / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко. – Херсон : Грінь Д.С., 2015. – 264 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://tinyurl.com/mv3733yt
2. Важливість участі громадських і неурядових екологічних організацій у впровадження стратегії сталого розвитку	Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://tinyurl.com/ycsub6d3

ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ (РОБОТИ)

Курсовий проект (робота) не передбачені.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА/АБО ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

1. 1. Становлення національної системи екологічного законодавства.
2. Формування еколого-економічних механізмів.
3. Інституції державної влади.
4. Принципи формування еколого-економічних механізмів сталого розвитку.
5. Участь інституцій державної влади у впровадженні стратегії сталого розвитку.
6. Система екологічної освіти і виховання.
7. Проблеми впровадження системи екологічної освіти і виховання.
8. Громадські і неурядові екологічні організації.
9. Основні положення та вимоги до системи екологічної освіти і виховання в Україні.
10. Зміна нераціональних структур виробництва і споживання.
11. Характеристика нераціональних структур виробництва і споживання.
12. Основні заходи Комплексної програми впровадження на національному рівні рішень Всесвітнього саміту зі сталого розвитку.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Оцінювання результатів навчання проводиться в балах. Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як:

$$\frac{100(\text{ПК}) + 100(\text{Е})}{2} = 100$$

де 100 (ПК) – 100 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент за семestr;

100 (ЕК) – 100 максимальних балів, які може набрати студент за екзамен (Е).

Змістовий модуль враховується, якщо студент має успішність не менш 60 балів. Підсумкова оцінка змістового модуля враховується як середньоарифметичне з розділів курсу.

$$\text{ПК} = \frac{\text{ПК}_{\text{лек}} + \text{ПК}_{\text{пр}} + \text{ПК}_{\text{сам}}}{3}$$

ПК – підсумкова оцінка змістового модулю;

$\text{ПК}_{\text{лек}}$ – поточний контроль з лекційного курсу;

$\text{ПК}_{\text{пр}}$ – поточний контроль з практичного курсу;

$\text{ПК}_{\text{сам}}$ – поточний контроль з самостійної роботи.

Процедура оцінювання знань студента за семestr:

Етап	Форма контролю	Процедура оцінювання знань, умінь, навичок і (або) досвіду діяльності, що характеризують етапи формування компетенції	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Екологічна безпека та характеристика концепції сталого розвитку України			
1	Присутність студента на заняттях Лекції (8 л. * 2 б. = 16 балів)		16
2	Практичні роботи (4 пр. * 2 б. = 8 балів)		8
3	Конспект лекцій	Наявність рукописного конспекту за темами самостійного опрацювання	6
4	Виконання практичних робіт	Наявність виконаної практичної роботи в зошиті. Оцінюються досягнуті результати, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються. (4 пр. * 4 б. = 16 балів)	16
5	Контрольна робота	Контрольна робота складається з 2 теоретичних питань та одного практичного завдання. Робота виконується письмово і здається викладачеві. Оцінюється володіння матеріалом по темі роботи, аналітичні здібності, вміння і навички, необхідні для виконання завдань.	54 (3 * 18 балів)
			Всього 100
Змістовий модуль 2. Гармонізація життедіяльності суспільства і збалансованого сталого розвитку України			
1	Присутність студента на заняттях Лекції (4 л. * 2 б. = 8 балів)		8
2	Практичні роботи (3 пр. * 2 б. = 6 балів)		6

Етап	Форма контролю	Процедура оцінювання знань, умінь, навичок і (або) досвіду діяльності, що характеризують етапи формування компетенції	Кількість балів
3	Конспект лекцій	Наявність рукописного конспекту за темами самостійного опрацювання	6
4	Виконання практичних робіт	Наявність виконаної практичної роботи в зошиті. Оцінюються досягнуті результати, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються. (3 пр. * 4 б. = 12 балів)	12
5	Реферат або презентація	Наявність виконаних реферату та презентації. Оцінюються ступень розкриття теми, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються.	8
6	Контрольна робота	Контрольна робота складається з 2 теоретичних питань та одного практичного завдання. Робота виконується письмово і здається викладачеві. Оцінюється володіння матеріалом по темі роботи, аналітичні здібності, вміння і навички, необхідні для виконання завдань.	60 (3 * 20 балів)
			Всього 100
	Екзамен	Екзамен націлено на комплексну перевірку освоєння дисципліни. Екзамен проводиться в усній або письмовій формі за білетами, в яких містяться питання по всіх темах курсу. Студенту дається година на підготовку. Оцінюється володіння матеріалом, його системне освоєння, здатність застосовувати потрібні знання, навички та вміння при вирішенні практичних завдань щодо стратегії сталого розвитку країни.	100
			Всього 100

Присутність студента на заняттях оцінюється:

Присутність студента на лекції	
2 бали	за присутність студента на лекції та наявність матеріалів у конспекті
1 бал	студент був відсутній з поважної причини і законспектував матеріал за темою лекції
0 балів	студент був відсутній на лекції і не законспектував матеріал за темою лекції
Присутність студента на практичному занятті	
2 бали	за присутність студента на практичному занятті
0 балів	якщо студент був відсутній на практичному занятті

Конспект питань самостійного опрацювання оцінюється:

4-6 балів	За наявність рукописного конспекту з лекції у повному обсязі, в якому відображені усі питання всіх лекцій змістового модуля
3 бали	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання всіх лекцій змістового модуля
2 бали	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання більшої частини лекцій змістового модуля

1 бал	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання меншої частини лекцій змістового модуля
0 балів	Конспект відсутній

Реферат та презентація оцінюються:

Кількість балів	Реферат	Презентація
7-8 балів	Тема реферату розкрита в повному обсязі на якісному рівні. Кількість сторінок реферату становить більше десяти. Кількість літературних джерел становить більше п'яти.	Тема презентації розкрита в повному обсязі. Кількість слайдів презентації становить більше десяти. В презентацію внесено схеми, рисунки та табличний матеріал.
4-6 балів	Тема реферату розкрита не в повному обсязі. Кількість сторінок реферату становить менше десяти. Кількість літературних джерел становить менше п'яти.	Тема презентації розкрита не в повному обсязі. Кількість слайдів становить менше десяти. В презентацію внесено тільки текстовий матеріал.
0-3 бали	Реферат відсутній або не відповідає завданню.	Презентація відсутня або не відповідає завданню.

Виконання практичних робіт оцінюється:

4 бали	Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку», використано належні джерела в потрібній кількості, розрахунки проведено правильно, застосовані методи відповідають поставленим завданням.
2-3 бали	Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку», використано належні джерела, розрахунки проведено правильно, застосовані методи відповідають поставленим завданням.
0-1 бал	Продемонстровано незадовільний рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку», розрахунки проведено не правильно, застосовані методи не відповідають поставленим завданням.

Контрольна робота студента оцінюється:

Бали за змістовий модуль 1	Бали по змістовий модуль 2	Пояснення	
		Теоретичне питання	Практичне завдання
12-18	16-20	Правильно надано відповіді на теоретичні питання Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Правильно виконано практичне завдання. Застосовані знання і вміння до виконання конкретних практичних завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку».
8-11	11-15	Відповіді майже на всі питання письмової роботи, але зустрічаються незначні неточності. Продемонстровано якісний рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Наявні помилки у застосуванні знань і вмінь до виконання конкретних практичних завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку».

4-7	6-10	Відповіді надано більш наполовину питань контрольної роботи, але є помилки. Продемонстровано задовільний рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Застосовані знання і вміння не відповідають правильному виконанню конкретних практичних завдань з курсу «Стратегії сталого розвитку».
0-3	0-5	Продемонстровано майже повну відсутність володіння матеріалом або є серйозні помилки щодо вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Конкретне практичне завдання з курсу «Стратегії сталого розвитку» не виконано або виконано не правильно.

Екзамен оцінюється:

Письмова відповідь на білет містить 3 питання (2 теоретичних питання оцінюються по 35 балів, 1 практичне питання (задача) 30 балів):

Теоретичне питання

29-35	Повно та грунтовно розкрито теоретичне питання
22-28	В цілому розкрито теоретичне питання, однак не повно і допущені деякі неточності стосовно значення та термінів в області стратегії сталого розвитку. При цьому не використано на достатньому рівні обов'язкову літературу.
15-21	Правильно визначена сутність теоретичного питання, але розкрита не повністю, допущені деякі незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння питання.
7-14	Правильно розкрита сутність теоретичного питання, але недостатньо або поверхнево розкрито більшість окремих положень і допущені при цьому окремі помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми.
1-7	Частково та поверхнево розкриті лише окремі положення теоретичного питання і допущені при цьому суттєві помилки, які в значній мірі впливають на загальне розуміння питання.
0	Не надано відповідь на теоретичне питання.

Практичне питання

21-30	Практичне питання (задача) розкрито в повному обсязі. Задача вирішена до кінця. Відповідь вірна і обґрунтована.
11-20	Присутні спроби вирішення практичного питання (задачі), але напрямок дій вірний, але задача до кінця не вирішена.
1-10	Присутні спроби вирішення практичного питання (задачі), але напрямок дій не вірний.
0	Не надано відповідь на практичне питання (задачу).

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична з двох оцінок за середньою по змістовим модулям та за екзаменаційною оцінкою.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної добroчесності. При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до

нормативної бази академії. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/она презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються на наступному занятті шляхом додаткового опитуванням або тестування за темою пропущеного заняття.

За відсутності документів, що підтверджують поважність причин пропуску заняття, вважається, що пропуск заняття здійснено без поважних причин.

Відпрацювання лекцій відбувається шляхом надання студентом конспекту за темою лекції, розбірливим почерком, обсягом не більше 10 сторінок лекційного зошита, і проведення співбесіди за темою пропущеної лекції.

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини виконується в повному обсязі (година за годину), але не більше 4 годин за день у робочі дні та не більше 8 годин на день у вільний від навчання час, і у визначений термін відпрацювань пропущених занять відповідно до розкладу консультацій на кафедрі екології та охорони навколошнього середовища.

Обов'язкове дотримання академічної добросесності студентами.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної добросесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної добросесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у Придніпровській державній академії будівництва та архітектури.

Жодні форми порушення академічної добросесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної добросесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної добросесності

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України - 2017 – 176с.
2. Цілі сталого розвитку: Дніпро – 2030. Регіональна доповідь / Укладачі: В.Г. Панченко, Н.В. Резнікова – 2018 – 154 с.
3. Зеркалов Д. В. Проблеми екології сталого розвитку: Монографія. –К.: Основа, 2013. – 430 с.
4. Гутаревич Ю.Ф., Зеркалов Д.В., Говорун А.Г., Корпач А.О., Мержиєвська Л.П. Екологія та автомобільний транспорт: Навч. посібник. – К.: Арістей, 2006. – 292 с.

5. Запольський А. К., Салюк А. І. Основи екології: Підручник / За ред. К. М. Ситника. — К.: Вища шк., 2001. — 358 с.
6. Білявський Г.В., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. Основи екології: теорія та практикум. Навчальний посібник. —К.:Лібра, 2002.-352с.

Допоміжна

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Ткач Н. О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 12 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 – «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Ткач Н. О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2017 р. – 16 с.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання/ Укладач:Ткач Н.О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2020. – 16 с.
4. Методичні матеріали для впровадження освітнього модуля «Основи стратегії сталого розвитку в Україні» - Програма розвитку ООН в Україні Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта» - 2016 – 215 с.
5. Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : [навч. посіб.] / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко. – Херсон : Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
6. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. –К.: ДП «Прінт сервіс», 2016. – 109 с.
7. Корпоративна соціально-екологічна відповідальність та партнерство стейкхолдерів задля сталого розвитку : монографія / за заг. ред. І. О. Макаренко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 260 с.
8. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : [навч. посіб.] / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко. – Херсон : Грінь Д.С., 2015. – 264 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/mv3733yt>
2. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/ycsbub6d3>
3. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Ткач Н. О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 12 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/2xr69k5e>
4. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 – «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Ткач Н. О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2017 р. – 16 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/3h6bsbx4>

5. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу «Стратегія сталого розвитку» для студентів ступеня магістра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання/ Укладач: Ткач Н.О. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2020. – 16 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/aaajysmus>

6. Цілі сталого розвитку та Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>

7. "Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування". Аналітична записка - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/proekti-koncepcii-stalogo-rozvitku-ukraini-mozhlivist-ikh>

8. Законодавство України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

9. Міністерство розвитку громад та територій України - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.minregion.gov.ua/>

10. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mepr.gov.ua/>

Розробник(и)

(Наталія ТКАЧ)

(підпис)

Гарант освітньої програми

(Тетяна ЯКОВИШИНА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

екології та охорони навколишнього середовища

(назва кафедри)

Протокол від «22» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(Тетяна ЯКОВИШИНА)

(підпис)